

Polacy o wojnie na Ukrainie

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

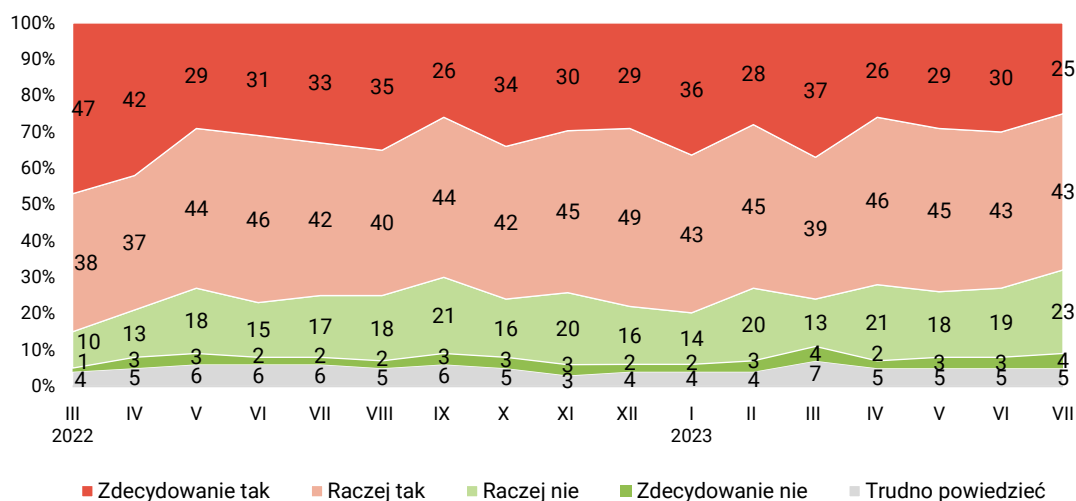
W lipcowym badaniu¹ po raz kolejny zapytaliśmy Polaków o ich poczucie zagrożenia związane z wojną na Ukrainie, przewidywania co do jej zakończenia oraz stosunek do ukraińskich uchodźców. Pytaliśmy także o udzielanie pomocy uchodźcom z Ukrainy.

POCZUCIE ZAGROŻENIA

W porównaniu z czerwcem poczucie, że wojna na Ukrainie zagraża bezpieczeństwu Polski, zmalało o 5 punktów procentowych (z 73% do 68% w lipcu). To najniższy zarejestrowany przez nas odsetek od czasu rozpoczęcia wojny.

CBOS

RYS. 1. Czy, Pana(i) zdaniem, wojna na Ukrainie zagraża bezpieczeństwu Polski czy też nie?

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (399) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadnim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadnim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 3 do 16 lipca 2023 roku na próbie liczącej 1004 osoby (w tym: 63,2% metodą CAPI, 21,6% – CATI i 15,2% – CAWI).

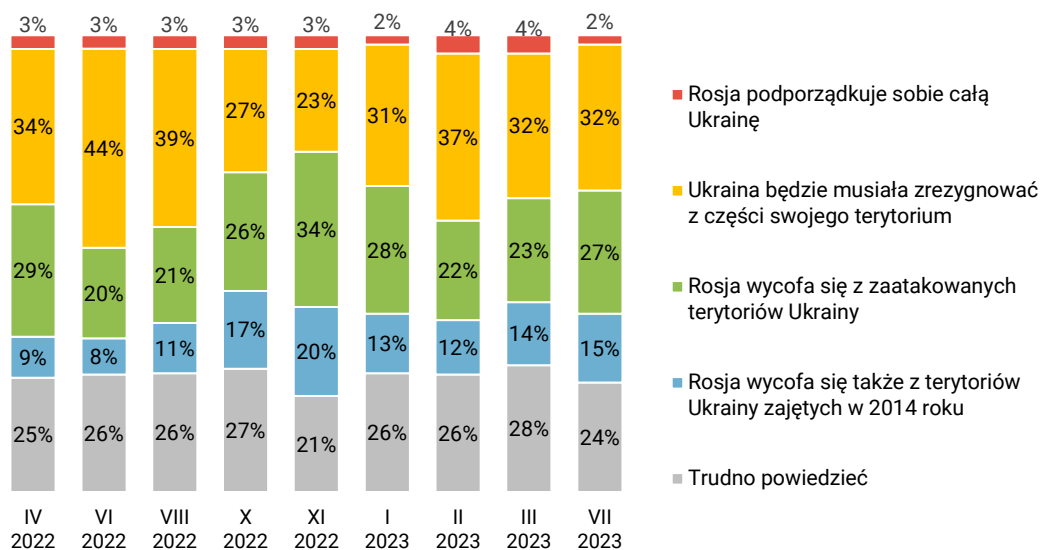
CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

Poczucie zagrożenia dla naszego kraju częściej towarzyszy osobom starszym (73% w grupie najstarszych badanych wobec 64% wśród najmłodszych), z niższym wykształceniem (78% wśród osób z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym wobec 66% z wyższym oraz 62% ze średnim) i częściej biorącym udział w praktykach religijnych (75% praktykujących kilka razy w tygodniu wobec 62% wśród w ogóle niepraktykujących). Warto wskazać także na niższe poczucie zagrożenia u deklarujących lewicowe poglądy polityczne (60% wobec 70% deklarujących inne niż lewicowe poglądy) – zob. tabelę aneksową 1. Zależności te regularnie powtarzają się w naszych badaniach.

Pierwszy raz od marca zapytaliśmy badanych o prognozy dotyczące zakończenia wojny. W porównaniu do wyników sprzed kilku miesięcy wzrósł odsetek respondentów przewidujących pozytywny scenariusz dla Ukrainy. Blisko 27% z nich twierdzi, że Rosja wycofa się z zaatakowanych terytoriów Ukrainy (wobec 23% w marcu), a 15% uważa, że wycofa się ona także z terytoriów zajętych w 2014 roku (wobec 14% poprzednio). Niezmiennie jednak dominuje opinia, że to Ukraina będzie musiała zrezygnować z części swojego terytorium (32% bez zmian w stosunku do marca). Nieliczni (2%, o 2 punkty mniej niż poprzednio) sądzą, że Rosja podporządkuje sobie całą Ukrainę.

CBOS

RYS. 2. Jak Pan(i) sądzi, jak zakończy się wojna?

Najbardziej pesymistyczny scenariusz dla Ukrainy związany z pełnym podporządkowaniem całego jej obszaru Rosji częściej przewidują osoby młode (5% w przedziale 18–24 lata wobec 1% w grupie 65+). Podobnie sytuacja wygląda w przypadku najczęściej wybieranej odpowiedzi dotyczącej konieczności rezygnacji Ukrainy z części swojego terytorium (38% w przedziale 18–24 lata wobec 24% w najstarszej grupie) – zob. tabelę aneksową 2. Najbardziej pozytywnego z perspektywy Ukrainy zakończenia wojny (wycofanie się Rosji także z terytoriów Ukrainy zajętych w 2014 roku) w większym stopniu spodziewają się osoby starsze (22% w grupie 65+ wobec 5% wśród badanych w wieku od 18 do

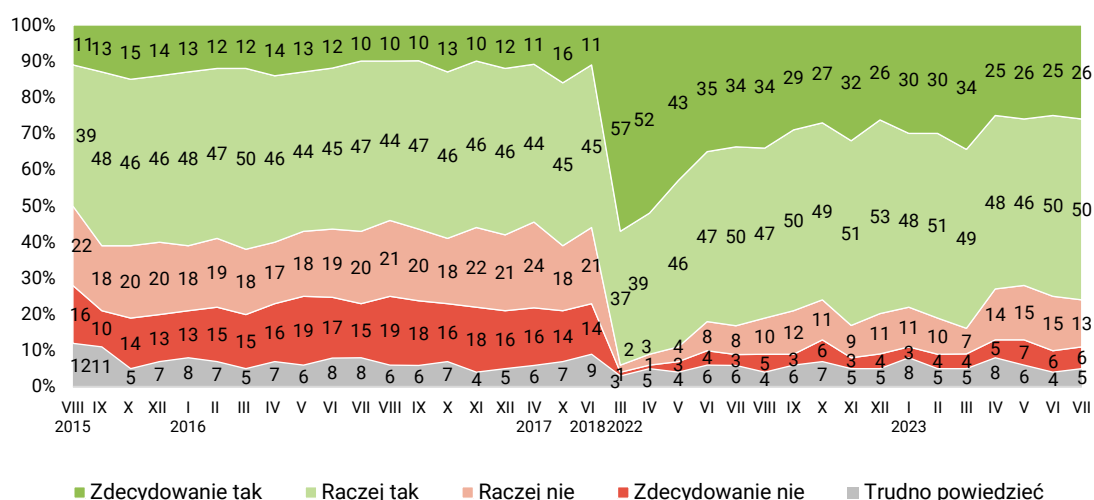
24 roku życia). Podobny wynik wojny prognozują najczęściej osoby mieszkające w dużych miastach (26% w liczących co najmniej 500 000 mieszkańców wobec 14% wśród mieszkańców wsi) i z niższym wykształceniem (19% badanych z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym wobec 13% z wyższym).

POMOC DLA UCHODźCÓW Z UKRAINY

W lipcu stosunek Polaków do przyjmowania uchodźców z Ukrainy niewiele się zmienił. Przekonanie, że Polska powinna przyjmować ukraińskich uchodźców, podziela 76% badanych. Nieznacznie zmalał odsetek ankietowanych przeciwnych ich przyjmowaniu (21% w czerwcu wobec 19% aktualnie).

CBOS

RYS. 3. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?

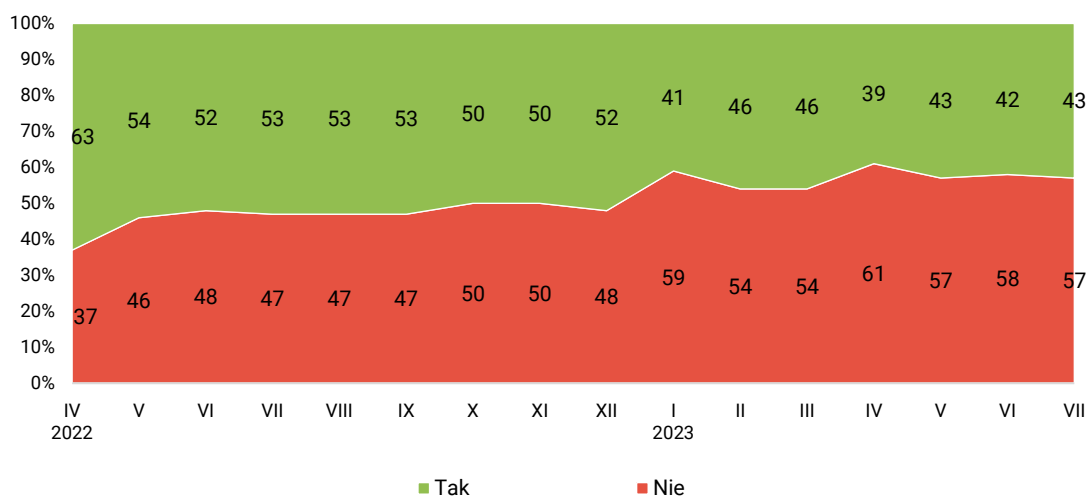

Częściej poparcie dla przyjmowania ukraińskich uchodźców deklarują osoby z wyższym wykształceniem (86% wobec 68% w grupie z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym), mieszkające w dużych miastach (88% w największych miastach wobec 70% na wsi), a także lepiej oceniające swoją sytuację materialną (82% wśród oceniających ją jako dobrą wobec 66% oceniających ją jako złą). Natomiast rzadziej głosy poparcia znajdujemy wśród osób o niesprecyzowanych poglądach politycznych (62% wobec 84% w przypadku osób o poglądach lewicowych, 79% – prawicowych oraz 78% o poglądach centrowych) – zob. tabelę aneksową 3.

Deklaracje niesienia nieodpłatnej pomocy uchodźcom z Ukrainy, w porównaniu do wyników z czerwca i maja, pozostają praktycznie bez zmian (43%). Gdy po raz pierwszy zadaliśmy to pytanie w kwietniu 2022 roku, pomoc uchodźcom deklarowało 63% badanych, przez resztę roku wynik oscylował w okolicach 50%, a na początku roku 2023 spadł do około 40% i wciąż utrzymuje się na podobnym poziomie.

CBOS

RYS. 4. Czy Pan(i) sam(a) lub ktoś z Pana(i) gospodarstwa domowego dobrowolnie i nieodpłatnie pomaga uchodźcom z Ukrainy?

Dobrowolną i nieodpłatną pomoc uchodźcom rzadziej deklarują osoby najmłodsze (28% wśród badanych w wieku 18–24 lata wobec 50% w grupie 65+), gorzej wykształcone (31% z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym wobec 57% z wyższym), w ogóle niepraktykujące religijnie (38% wobec 50% respondentów biorących udział w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu) oraz osiągające najniższe dochody *per capita* (33% wobec 58% wśród osób o dochodach najwyższych) – zob. tabelę aneksową 4.

W tym miesiącu poczucie zagrożenia dla bezpieczeństwa Polski związane z wojną na Ukrainie było najniższe, odkąd o to pytamy. Mimo to wciąż znaczna większość Polaków je odczuwa. W kontekście scenariuszy dotyczących zakończenia wojny respondenci częściej – w porównaniu do marca – zauważają szansę na pozytywne jej zakończenie. Najczęściej jednak prognozują, że Ukraina będzie musiała oddać część swojego terytorium oprawcy. Poparcie wobec przyjmowania uchodźców z Ukrainy oraz deklaracje dotyczące pomocy utrzymują się na względnie stałym poziomie.

Opracował

Marcin Kesler

TABELA 1

		Czy, Pana(i) zdaniem, wojna na Ukrainie zagraża bezpieczeństwu Polski czy też nie?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		68	27	5	1001
Płeć	Mężczyźni	66	31	3	473
	Kobiety	69	24	7	529
Wiek	18–24 lata	64	30	6	96
	25–34	58	36	6	157
	35–44	69	29	2	193
	45–54	69	27	5	158
	55–64	68	23	9	157
	65 lat i więcej	73	23	4	240
Miejsce zamieszkania	Wieś	68	25	6	411
	Miasto do 19 999	70	27	3	155
	20 000 – 99 999	68	27	5	214
	100 000 – 499 999	64	30	6	139
	500 000 i więcej mieszk.	64	33	3	82
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	78	17	4	152
	Zasadnicze zawodowe	70	24	6	227
	Średnie	62	32	6	352
	Wyższe	66	30	4	271
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	65	30	5	132
	Średni personel, technicy	63	29	8	44
	Pracownicy adm.-biurowi	62	31	8	58
	Pracownicy usług	68	25	7	74
	Robotnicy wykwalifikowani	65	31	4	119
	Robotnicy niewykwalifik.	60	34	5	39
	Rolnicy	74	24	2	41
	Pracujący na własny rach.	59	39	2	59
	Bezrobotni	52	32	16	17
	Emeryci	75	20	5	265
	Renciści	78	18	4	45
	Uczniowie i studenci	55	40	5	43
	Zajmujący się domem i inni	67	28	4	65
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	63	31	6	118
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	68	26	6	102
	sekt. pryw. poza rolnict.	63	33	4	291
	prywatnym gosp. rolnym	69	29	2	48
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	66	25	9	90
	Od 1500 zł do 1999 zł	76	20	3	147
	Od 2000 zł do 2999 zł	65	30	6	225
	Od 3000 zł do 3999 zł	70	29	1	137
	4000 zł i więcej	67	32	1	152
	Trudno powiedzieć	62	27	10	92
	Odmowa odpowiedzi	67	25	8	159
Ocena własnych war. mater.	Złe	73	20	8	56
	Średnie	69	25	6	407
	Dobre	66	30	4	538
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	75	15	10	27
	Raz w tygodniu	73	24	3	333
	1–2 razy w miesiącu	66	26	8	155
	Kilka razy w roku	66	30	5	238
	W ogóle nie uczestniczy	62	33	5	226
Poglądy polityczne	Lewica	60	36	5	211
	Centrum	70	27	3	263
	Prawica	70	25	4	343
	Trudno powiedzieć	70	20	10	162

TABELA 2

		Jak Pan(i) sądzi, jak zakończy się wojna?					Liczba osób
		Rosja podporządkuje sobie całą Ukrainę	Ukraina będzie musiała zrezygnować z części swojego terytorium	Rosja wycofa się z zaatakowanych terytoriów Ukrainy	Rosja wycofa się także z terytoriów Ukrainy zajętych w 2014 roku	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		2	32	27	15	24	1000
Płeć	Mężczyźni	2	31	26	22	19	473
	Kobiety	3	32	27	10	28	528
Wiek	18–24 lata	5	38	40	5	12	95
	25–34	3	38	28	13	19	157
	35–44	2	35	28	14	21	194
	45–54	1	36	22	15	26	158
	55–64	2	26	29	16	27	157
	65 lat i więcej	1	24	22	22	31	239
Miejsce zamieszkania	Wieś	3	28	27	14	27	411
	Miasto do 19 999	1	35	27	18	20	155
	20 000 – 99 999	2	32	29	14	23	214
	100 000 – 499 999	2	37	24	11	26	139
	500 000 i więcej mieszk.	1	33	23	26	17	82
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	5	25	24	19	27	152
	Zasadnicze zawodowe	2	29	22	15	32	227
	Średnie	2	33	28	16	21	352
	Wyższe	1	36	31	13	19	270
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	2	35	31	15	16	132
	Średni personel, technicy	3	39	22	19	18	44
	Pracownicy adm.-biurowi		35	22	16	27	57
	Pracownicy usług	2	44	29	10	15	75
	Robotnicy wykwalifikowani	5	34	23	18	20	119
	Robotnicy niewykwalifik.	1	27	43	12	17	39
	Rolnicy		29	27	20	23	41
	Pracujący na własny rach.	3	35	30	8	24	59
	Bezrobotni		40	29	5	26	17
	Emeryci	1	26	22	20	31	265
	Renciści		28	16	26	31	45
	Uczniowie i studenci		37	43	6	14	43
	Zajmujący się domem i inni	9	23	30	4	34	65
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	2	33	25	10	30
spółce właścicieli prywatnych i państwa		5	41	31	8	16	101
sekt. pryw. poza rolnict.		2	37	27	17	16	291
prywatnym gosp. rolnym		1	30	27	17	25	48
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	3	24	26	15	32	90
	Od 1500 zł do 1999 zł	5	28	31	17	19	147
	Od 2000 zł do 2999 zł	0	30	27	17	25	224
	Od 3000 zł do 3999 zł	2	33	27	18	20	137
	4000 zł i więcej	1	36	30	16	16	152
	Trudno powiedzieć	3	33	17	13	34	93
	Odmowa odpowiedzi	3	36	24	8	29	158
Ocena własnych war. mater.	Złe	6	29	21	17	27	56
	Średnie	2	33	25	14	25	407
	Dobre	2	31	29	16	23	538
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	3	20	17	21	38	27
	Raz w tygodniu	1	30	24	18	28	332
	1–2 razy w miesiącu	3	38	25	12	22	155
	Kilka razy w roku	3	31	30	15	20	238
	W ogóle nie uczestniczy	2	35	29	15	18	226
Poglądy polityczne	Lewica	1	28	33	21	16	210
	Centrum	2	40	29	12	18	263
	Prawica	2	30	26	17	24	343
	Trudno powiedzieć	4	30	18	11	36	162

TABELA 3

		Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		76	19	5	1001
Płeć	Mężczyźni	78	18	4	473
	Kobiety	74	20	6	529
Wiek	18–24 lata	80	13	7	96
	25–34	68	26	6	157
	35–44	75	20	5	193
	45–54	72	25	3	158
	55–64	79	16	6	157
	65 lat i więcej	83	14	3	240
Miejsce zamieszkania	Wieś	70	24	5	411
	Miasto do 19 999	82	14	4	155
	20 000 – 99 999	76	20	4	214
	100 000 – 499 999	81	15	4	139
	500 000 i więcej mieszk.	88	6	6	82
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	68	27	5	152
	Zasadnicze zawodowe	73	22	4	227
	Średnie	74	21	5	352
	Wyższe	86	9	5	271
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	85	9	6	132
	Średni personel, technicy	83	12	5	44
	Pracownicy adm.-biurowi	81	9	10	58
	Pracownicy usług	67	31	1	74
	Robotnicy wykwalifikowani	66	29	4	119
	Robotnicy niewykwalifik.	61	33	6	39
	Rolnicy	59	37	3	41
	Pracujący na własny rach.	69	28	4	59
	Bezrobotni	67	21	11	17
	Emeryci	83	12	5	265
	Renciści	72	23	5	45
	Uczniowie i studenci	86	8	6	43
	Zajmujący się domem i inni	77	21	1	65
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	74	21	5
spółce właścicieli prywatnych i państwa		72	24	4	102
sekt. pryw. poza rolnict.		76	19	6	291
prywatnym gosp. rolnym		54	43	3	48
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	71	21	8	90
	Od 1500 zł do 1999 zł	68	28	3	147
	Od 2000 zł do 2999 zł	81	16	4	225
	Od 3000 zł do 3999 zł	84	11	5	137
	4000 zł i więcej	87	11	1	152
	Trudno powiedzieć	71	21	7	92
	Odmowa odpowiedzi	67	26	7	159
Ocena własnych war. mater.	Złe	66	25	9	56
	Średnie	70	25	5	407
	Dobre	82	13	5	538
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	79	16	5	27
	Raz w tygodniu	78	18	4	333
	1–2 razy w miesiącu	79	16	5	155
	Kilka razy w roku	70	24	7	238
	W ogóle nie uczestniczy	81	16	3	226
	Poglądy polityczne	Lewica	84	13	3
Centrum	78	17	5	263	
Prawica	79	17	3	343	
Trudno powiedzieć	62	29	9	162	

TABELA 4

		Czy Pan(i) sam(a) lub ktoś z Pana(i) gospodarstwa domowego dobrowolnie i nieodpłatnie pomaga uchodźcom z Ukrainy?		Liczba osób
		Tak %	Nie %	
Ogółem		43	57	987
Płeć	Mężczyźni	42	58	465
	Kobiety	44	56	522
Wiek	18–24 lata	28	72	94
	25–34	42	58	154
	35–44	45	55	190
	45–54	37	63	157
	55–64	47	53	155
	65 lat i więcej	50	50	238
Miejsce zamieszkania	Wieś	39	61	406
	Miasto do 19 999	51	49	153
	20 000 – 99 999	47	53	213
	100 000 – 499 999	34	66	136
	500 000 i więcej mieszk.	57	43	79
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	31	69	152
	Zasadnicze zawodowe	34	66	226
	Średnie	43	57	345
	Wyższe	57	43	264
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	62	38	129
	Średni personel, technicy	53	47	43
	Pracownicy adm.-biurowi	47	53	54
	Pracownicy usług	28	72	73
	Robotnicy wykwalifikowani	32	68	117
	Robotnicy niewykwalifik.	20	80	37
	Rolnicy	32	68	40
	Pracujący na własny rach.	45	55	58
	Bezrobotni	19	81	16
	Emeryci	52	48	265
	Renciści	30	70	45
	Uczniowie i studenci	35	65	43
	Zajmujący się domem i inni	35	65	65
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	43	57	113
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	44	56	100
	sekt. pryw. poza rolnict.	43	57	285
	prywatnym gosp. rolnym	37	63	47
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	33	67	89
	Od 1500 zł do 1999 zł	33	67	147
	Od 2000 zł do 2999 zł	38	62	222
	Od 3000 zł do 3999 zł	49	51	137
	4000 zł i więcej	58	42	151
	Trudno powiedzieć	35	65	90
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	49	51	152
	Złe	37	63	56
	Średnie	38	62	399
Udział w prakt. religijnych	Dobre	48	52	533
	Kilka razy w tygodniu	50	50	27
	Raz w tygodniu	45	55	330
	1–2 razy w miesiącu	46	54	155
	Kilka razy w roku	42	58	234
	W ogóle nie uczestniczy	38	62	221
Poglądy polityczne	Lewica	45	55	209
	Centrum	44	56	261
	Prawica	45	55	341
	Trudno powiedzieć	36	64	157